

# De reformatie in Mizpa

of: een 7-voudige raad aan begin nieuw kerkelijk seizoen

Ds. J. IJsselstein – 1 Samuël 7

## Liturgie:

Psalm 105:1,3

Psalm 119:1

Lezen 1 Samuël 7

Psalm 62:1,4,5

Psalm 141:1

Psalm 77:7,8

Gemeente, wij overdenken in deze dienst met elkaar het hoofdstuk dat u voorgelezen is: 1 Samuël 7.

Het thema voor de preek is:

### De reformatie in Mizpa

Of: een zevenvoudige raad aan het begin van een nieuw kerkelijk seizoen.

Er zijn zeven aandachtspunten:

1. **Doe de vreemde goden weg** (vers 3 en 4)
2. **Doe belijdenis van uw zonden** (vers 6)
3. **Roep tot de Heere** (vers 8)
4. **Richt uw oog op het Lam** (vers 9)
5. **Verwacht alles van de Heere alleen** (vers 10 en 11)
6. **Vergeet Gods daden niet** (vers 12)
7. **Wees trouw in alles** (vers 13 tot en met 17)

Als eerste dus, de eerste raad:

### 1. Doe de vreemde goden weg

Gemeente, in de voorgaande hoofdstukken van het boek 1 Samuël hebben we gezien dat de ark des Heeren door de Filistijnen is veroverd op de Israëlieten en in de tempel van de afgod Dagon is gebracht. Maar als ze getroffen worden door allerlei plagen, dan besluiten de Filistijnen om de buitgemaakte ark weer terug te sturen naar het land van Israël. Na een kort verblijf in Beth-Sémes komt de ark tenslotte in Kirjath-Jeárim, een plaatsje ergens tussen Beth-Sémes en Jeruzalem. En daar staat de ark in het huis van Abinádab. Hij en zijn zoon Eleazar, zij beiden dragen zorg voor de ark.

In Israël, daar gebeurt niet zo veel in die dagen. Twintig jaren lang gaat alles gewoon door. Men voelt de afwezigheid van de Heere niet.

En Samuël? Hij heeft gepreekt en heeft opgeroepen tot bekering en tot berouw. Maar verder treedt hij helemaal niet op de voorgrond. Wij zouden denken: Samuël, je moet er wel werk van maken. Je moet iets doen aan opleiding, aan toerusting, aan cursussen... Samuël, organiseer toch eens wat!

Maar nee, hoe nuttig dat ook is, daar begint het niet mee in de kerk. Reformatie begint met één ding: *persoonlijke bekering*. En bekering begint, lezen we in vers 2, met *de Heere achterna klag*en.

Eindelijk, na twintig jaar...! Dat wijst op het geduld dat een dominee van de Heere moet krijgen. Iedere dominee hoopt dat zielen zullen smelten bij de eerste straal van de Zon der gerechtigheid. Maar het kan heel lang duren...

Terwijl de Filistijnen Israël onderdrukken, begint het volk de Heere te missen, te rouwklagen over hun zonden en naar God te verlangen.

Daar ben je blij mee als ambtsdragers, als je dat hoort op een huisbezoek.

Maar, Samuël toont zich een veel wijzere kenner van het hart, als hij zegt: ‘Mensen, Israëlieten, dat is *niet genoeg!* Tranen van berouw, verdriet over de zonden en verlangen naar de Heere, dat is niet genoeg.

Je voelt in alles: het is oprecht. Maar Samuel zegt: het is *niet genoeg*, mensen! Het moet dieper. Want bewogen zijn, aangeraakt zijn, dat is nog niet hetzelfde als bekeerd zijn.

Daar ligt wel een waarschuwing in voor ons. Bewogen zijn in je hart, aangedaan zijn, tranen in je ogen, dat is nog niet hetzelfde als bekeerd zijn. In het beste geval is dat het begin van bekering. Samuël zegt in vers 3 en 4: ‘Mensen, doe de vreemde goden weg uit het midden van u, de Astharoth, jullie liefste godin, en ook de Baäl.’

Dat was geen gemakkelijke boodschap. Astharoth en Baäl, en al die andere goden uit Kanaän, dat waren goden van de vruchtbaarheid. Daar had je wat aan. Dat was nuttig voor je eigen welvaart, dat was nuttig voor de economie en het gaf je (zeker als we denken aan de tempelprostitutie die er toen was), het gaf ook nog wat plezier in die donkere en moeilijke tijd waarin de mensen al jaren werden onderdrukt door de Filistijnen. ‘Het is toch wel te combineren, die dingen, met de dienst van de God van Israël?’

Wie zeggen dat? Wie denken dat?

Dat zeggen de mensen die, zoals er letterlijk staat, bezig zijn zich tot God te bekeren. Met een hart vol berouw. Hun stem roept naar de hemel.

Maar Samuël zegt: ‘Bekeert u! *En doe uw goden weg.*’

‘Gelukkig’, zegt u, ‘de tijd van Astharoth en Baäl en van al die andere goden is voorbij!’ Maar is dat werkelijk zo? Of toch niet?

Trouwens, als u zegt (en u meent wat u zegt): ‘Ik zelf heb nog nooit de afgoden gediend’, dan bent u (eerlijk gezegd) erger dan deze Israëlieten.

Wij, ik, u hebben zo onze eigen goden. Wat zijn de goden, de afgoden van deze tijd?

Die dingen die ons hart niet richten op God en op de eeuwigheid, maar alleen maar op hier en nu, op nut en plezier, op *nut* (Baal) en *plezier* (Astharoth)...

U zegt: ‘Noem ze nou maar snel op: mobieltjes, internet, dure auto’s...?’

Nee, ik noem vanmorgen helemaal niets. Want ik ben zo (en u bent ook zo): ik zit erop te wachten dat in de preek de afgoden worden genoemd *van degene die naast me zit*. En dan kijk ik opzij, en ik denk en ik zeg: Fijn, dat heeft de dominee nu weer eens goed tegen u gezegd!

Maar gemeente, het gaat om *mijn* afgoden, Ja letterlijk: om *mijn* afgoden.

En het gaat om die van u. Heel persoonlijk. Om onze goden.

Welke zijn dat?

*Plezier.* Als je ouder bent zeg je: ‘Ik wil me goed voelen. Ik wil me fijn voelen. Ik wil een plezierig leven hebben.’ Als je jonger bent, dan zeg je het misschien wat scherper en helderder: ‘Ik wil plezier in het leven.’ En als je nog jonger bent, dan zeg je: ‘Ik ga voor de lol. Ik ga voor de kick.’

Astharoth, de godin van het plezier, ze is kennelijk nog springlevend.

Plezier. En *nut*, wat we nuttig vinden: spullen, activiteiten, allerlei mooie dingen...

Baäl, de god van het nut, hij is kennelijk ook nog springlevend.

Nee, nu niet in uw hart naar iemand anders wijzen. Het gaat over *mij*. Over al die dingen die je bezig houden in het leven, waarvan je zegt: ‘Maar er is toch niets op tegen? U zegt: ze zijn nuttig. En ik doe er ook heel veel nuttige dingen mee. En ondertussen ben ik er ook nog heel zuinig op.’

Ja, maar misschien zijn het wel uw en mijn afgoden! Baäl: de god van het nut voor het dagelijkse leven...

Astharoth: de godin van het plezier. Nuttige en plezierige goden om je hoofd boven water te houden in een wereld (net als toen) vol van ellende, oorlogsdreiging en financiële crisis.

Gemeente, breek er mee! Doe weg, die vreemde goden uit uw leven. Want het is niet genoeg als uw hart bedroefd is naar God en u in uw ziel pijnlijk overtuigd bent van zonde en schuld. Bekering is niet alleen een zaak van het verborgene, van je hart, van je emotie, van gevoel, maar bekering is een zaak *van heel je leven*.

Doe weg die vreemde goden! Die goden van het nut en het plezier, waarvan het consumeren zoveel tijd kost. Dat is niet te verenigen met de dienst van de Heere. En richt uw hart op God en dien Hem alleen. Niet delen. Alleen de Heere.

En zeg niet tegelijkertijd: ‘Maar verder wil ik al mijn tijd besteden aan nut en plezier.’

Hét kenmerk van afgoden is: *ze eten!*

De Moloch vroeger *at* kinderen.

Uw en mijn afgoden *eten* tijd, rust en stilte voor God.

Bedroef de Heilige Geest Gods niet door vast te houden aan uw vreemde goden!

De tweede raad (vers 6):

## **2. Doe belijdenis van uw zonden**

De Israëlieten doen het werkelijk. Ze doen hun goden weg, hoe nuttig en plezierig ze ook zijn. En ze belijden hun zonden.

Gemeente, dat is de weg die de Heere ook ons wijst.

U denkt misschien in uw hart: Ja, ik moet bekeerd worden. Dat is Gods werk. Een ingrijpen door God!

Zeker, dat is waar. Dat blijkt ook straks achteraf. Maar nu geldt het: ‘zo zegt de Heere: *bekeer u* en doe die vreemde goden weg uit uw leven’. En zeg: ‘O God, ik heb gezondigd!’

Zo ging dat vroeger ook in het leven van Jakob. Hij zei tegen zijn gezin: ‘Doe weg die vreemde goden!’ Zo ging het ook in Jozua 24, waar staat: ‘Vrees de Heere, dien de Heere, en doe weg uw vreemde goden.’

De Israëlieten doen het. Ze komen bij elkaar in Mizpa. Ergens ten noorden van Jeruzalem. Ze vasten als teken van berouw en (vers 6) ze gieten water uit voor het aangezicht van de Heere.

Het is niet helemaal duidelijk wat dat uitgieten van water nu precies betekent. Het doet denken aan de eerste hoofdstukken van het boek Samuël, waar Hanna haar tranen van berouw en verdriet *uitgoot* voor het aangezicht van de Heere.

Het zou een teken kunnen zijn van de *ernst* van hun berouw, een teken van de oprechtheid en de echtheid van hun bekering.

Zoals het water in de grond trekt waardoor het niet meer teruggehaald kan worden, zo zegt het volk van Israël als het ware: ‘We bekeren ons tot de Heere en we willen nooit meer terug.’

Het zou ook een teken kunnen zijn van de *innigheid* en de hartelijkheid van hun berouw: zoals water in de grond zakt en wegsijpelt, zo smelten onze harten en onze zielen voor U, o heilige God in de hemel.’

Maar hoe dan ook, uit alles blijkt dat hun bekering oprecht is. Het blijkt uit... de vrucht.

Gemeente, onze bekering blijkt niet uit emoties, uit gevoel, uit woorden, uit een klinkend verhaal. Bekering blijkt uit *de vrucht van je leven*. Dat heeft tenminste de Heere Jezus gezegd. Een boom ken je aan de vrucht.

Voor alles wat er in het komende seizoen gaat gebeuren, voor alles wat we gaan doen in ons persoonlijke leven, als het gaat over school, opleiding, studie, werk, vriendschap, huwelijk... Voor alles wat we gaan doen in het kerkelijk leven: catechisatie, belijdeniscatechisatie, huisbezoeken, verenigingen, vergaderingen... Voor ons ambtsdragers, en ons allen geldt, voor alles(!): *doe de vreemde goden weg uit uw hart en uw leven en belijd uw zonden voor de Heere*.

En dan... Dan raken ze helemaal in paniek. Want de Filistijnen komen eraan! Zij hebben gehoord wat er in Mizpa gebeurt. Ja, de Filistijnen horen altijd alles. En zij zien de bui al hangen. Het ziet ernaar uit dat Israël zich zal gaan afkeren van de Filistijnen. Er komt vast weer oorlog. Er ontstaat grote paniek. Ze zeggen tegen Samuël: *Zwijg niet van onzentwege*. Zwijg niet om wie wij zijn, om wat wij gedaan hebben. *Dat u niet zou roepen tot de Heere, onze God, opdat Hij ons verlosse uit de hand van de Filistijnen*.

Dat brengt ons bij de derde raad:

### **3. Roep tot de Heere**

Herstel voor Israël is alleen mogelijk in de weg van bekering, in de weg van het wegdoen van de vreemde goden... Zeker, het is God Die in hen werkt, beide het willen en het werken. Maar in *die weg* gaat de Heere werken en doorwerken.

In 1 Samuël 4 was er ook grote nood. Dan komen de Filistijnen er ook aan. En dan grijpen de Israëlieten naar de ark, om God als het ware te dwingen. Maar hier grijpen de Israëlieten naar het machtige wapen van het gebed. En tegelijkertijd voelen ze hun onvermogen om te bidden. In de erkenning dat ze het niet waard zijn, doen ze een beroep op Samuël als voorbidder. *Zwijg toch niet om onzentwil.* Ze erkennen dat ze geen rechten hebben. Ze voelen het in hun hart en ze belijden het met hun mond. En tegelijkertijd klemmen ze zich vast aan hun enige hoop, aan hun *voorbidder*. ‘Samuël, pleit toch voor ons, rechteloze zondaars, bij de Heere, de God Die Zijn verbond houdt. Wij zijn ontrouw geweest, maar Hij is toch getrouw. Pleit voor ons bij de Heere, onze God!’

Een sprankje van hoop in een stikdonkere nacht. Ze zijn in doodsnood! Want de Filistijnen komen met man en macht op hen afstormen. Gemeente, daar is geen bekering of oprechte overtuiging van ellende en zonde waarin niet een sprankje van hoop is. Anders zouden we wanhopig geworden. Er is een sprankje van hoop, waardoor een zondaar zich in al zijn ellende vast grijpt aan God, aan Zijn trouw, aan Zijn Woord. Hoewel onverdiend.

Alle hoop ontvalt hen. Ze zien het, ze weten het, ze erkennen het. Ze hebben tegen God gezondigd. Ze hebben de dienst van God verwaarloosd. Misschien net als u: jarenlang niet naar Hem gevraagd, niet gezocht, niet gebeden.

En nu is er nood. Ernstig ziek. Bevangen met een dodelijke kwaal. En daarbij de wetenschap: ik heb tegen God gezondigd. Ik heb Hem mijn leven lang niet gezocht. En nu daar komen ze, de Filistijnen. De dood in het vizier. Alle hoop ontvalt mijn ziel. Ik heb een hemelhoge schuld voor God. Gezondigd tegen God. En ik heb geen recht. Ik heb de dood verdiend.

Beste vrienden, er is maar één weg! *Dat Hij ons verlosse!*

Een roep naar de hemel: Niemand is in staat om me te helpen. Ikzelf niet en anderen hebben geen kracht en vermogen. En dus blijft er maar één weg over voor een benauwd hart: ‘Ik roep, Heere, in angst tot U gevloeden, ai, haast u tot mijn hulp!’

We gaan dat samen zingen uit Psalm 141 vers 1:

*'k Roep, HEER, in angst tot U gevloeden,  
Ai, haast U tot mijn hulp en red;  
Hoor naar de stem van mijn gebed,  
Daar ik U aanroep in mijn noden.*

De vierde raad (en dan denk ik vooral aan vers 9):

#### **4. Richt uw oog op het Lam**

Want wat doet Samuël? Gaat hij bidden? Zo snel mogelijk? Nee, hij gaat *offereren!*

Een melklam (vers 9), een klein lammetje wordt voor de Heere geofferd ten brandoffer.

De enige weg is: God, de Heere in de hemel.

Ja, maar die weg kan alleen maar gegaan worden *door het bloed van het Lam.*

Roepen in de nood tot God in je hart... Ja, maar het kan alleen maar in de weg van het bloed van het Lam. Van het Lam Gods.

Anders kan het niet. Anders is het voorbij. Anders is het over en uit.

Roepen tot God vanwege de ernst van je dodelijke kwaal. En dan bedoel ik ook die lichamelijke, ernstige, dodelijke ziekte. Ja, er is een weg.

Maar niet door te zien op jezelf, op wat je zelf doet of zelf allemaal klaar maakt. Nee, de weg is dat je jezelf inlevert. Dat je capituleert en zegt: ‘O God, ik heb gezondigd. Ik heb geen recht. Ik ben het niet waard dat U ooit nog naar mij luisteren zou. Uw doen is rein, Uw vonnis is rechtvaardig. Maar wees mij toch genadig, *om het bloed van het Lam.*’

Roepen tot God in de nood van de schuld van je hart. Ja, er is een weg, maar niet in het zien op jezelf. Op alles wat je deed, op alles wat je hebt. Op je liefde en je tranen en je ijver.

Dit is de weg: jezelf als een verloren zondaar inleveren. Je wapens uit handen geven, *capituleren* en zeggen: ‘O God, ik heb gezondigd. Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig. Wees mij toch genadig, Heere, om het bloed van het Lam. Want Zijn bloed is toch dierbaar in Uw oog?’

Samuël heeft eerst zijn profetische werk gedaan. Hij heeft Israël de wet voorgehouden: ‘U zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.’

En die wet heeft hun hart gebroken. Zij hebben hun zonde erkend en beleden en zich ook daadwerkelijk bekeerd.

En nu..., nu trekt de naald van de wet die zo pijnlijk was, de draad van het Evangelie met zich mee. Hoewel hij slechts een Leviet was, doet Samuël nu een priesterlijk werk: offeren en bidden.

Later zegt Jeremia over Samuël dat hij *voor het aangezicht van de Heere stond*. Voor het volk Israël stond hij voor het aangezicht van de rechtvaardige en de heilige God. Hij stond er als een middelaar *tussenin*. En daarmee is hij een voorbeeld, een type dat heenwees naar de inmiddels gekomen meerdere Samuël: Jezus Christus.

De wet in de hand van de Middelaar breekt het hart van een zondaar. Als Christus mijn hart breekt, dan klaag ik, dan huil ik de Heere achterna: ‘O God, ik heb gezondigd. Ik ben U kwijt. Ik ben een verloren mens. Ik ben alles kwijt. En dat is mijn schuld.’

Dan kan het trouwens ook niet anders, dan gaan de vreemde goden weg uit je hart en uit je leven. En terwijl je zoekt naar de weg, zoekt je stem een uitweg naar boven: *dat Hij ons verlosse!*

Ja, maar hoe moet dat? Ik kan niet voor Zijn aangezicht staan. Het kan alleen maar door het bloed, door het offer, door het bloed van Christus. Die, hoewel Hij volmaakt was, zonder enige zonde, wilde staan als een veroordeelde voor het aangezicht van de rechtvaardige Rechter. Hij offerde Zichzelf. Hij heeft Zijn ziel en Zijn hart gegeven tot een rantsoen voor velen. Voor vele... vijanden.

En daarom is er een weg. Een geopende weg, een geopende toegang tot de troon van Gods genade, door het bloed van Christus. En die weg is geopend en beschikbaar, voor u en voor ons allen.

Maar ik zeg dat vanmorgen vooral, tegen degenen die het niet meer weten, tegen degenen die zeggen: het is zo donker, ik zie geen uitweg meer.

Ik zeg het tegen u (het is het woord van de eeuwige God, Die spreekt middels dit woord): *Zie, het Lam Gods!* Het bloed drupte uit Zijn wonden. Hij gaf Zijn leven voor vijanden, voor afgodendienaars.

Als je een uitzichtloze, lichamelijke ziekte hebt, dan kun je zo vechten om beter te worden. Zo kan je ook zo je best doen om bekeerd te worden. Als je ziel geen uitweg meer ziet en je hart het niet meer weet, kan je zo vechten om jezelf beter te maken, om jezelf geschikt te maken. Maar, beste vrienden, het is zoveel beter om jezelf gewonnen te geven en je verloren leven te leggen aan de voeten van de Heere Christus, aan de troon van God in de hemel, om te vragen om een blik op het offer van Christus. Om één blik op Zijn offer. Om, terwijl je zelf niet bidden kunt, te vragen om opgenomen te worden in Zijn voorbede.

Wat een zegen is het dan, als je mag weten in je leven, wat Paulus schrijft in Romeinen 8: *Christus is het Die gestorven is, ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt.*

Dit leert ons wat wij allemaal persoonlijk nodig hebben. Maar ook, broeders van de kerkenraad, wat wij ambtelijk nodig hebben, om in het midden van de gemeente in het komende seizoen voorbidder te zijn.

Samuël kon alleen maar voorbidder zijn door ook zelf op het lam, op het offerlam, te zien. Door te zien op het offer van Christus, door te zien op Zijn voorbede.

Broeders, laten wij in het komende seizoen, vooral in het verborgen, biddende, voorbiddende ambtsdragers zijn. Die taak is voor ons het meest belangrijk. En ik beken het maar eerlijk en oprecht – u mag het weten – dat als het daarover gaat, dat ik in die taak het meest tekortschiet: het verborgen gebed voor Gods aangezicht.

Een vijfde raad lezen we in vers 10 en 11:

### **5. Verwacht het van de Heere alleen**

Maar hoe onmogelijk is dat voor ons! Om dat te doen in eigen kracht. Als het daarover gaat, voel je dat je genade nodig hebt. In de ambtelijke dienst en in al het werk in de kerk, verwachten wij mensen immers zoveel van onszelf. Ook als we hulp vragen van de Heere in onze ernstige ziekte, als we rust zoeken voor ons worstelende hart... We verwachten het van onszelf!

Maar wie het uit handen geven mag, en het alleen van Hem verwachten mag, wordt echt niet beschaamd. Kijkt maar naar vers 9: de Heere verhoort Samuël. Er staat dat Hij dondert tegen de Filistijnen. Ze worden verschrikt en raken in totale verwarring. Ze worden totaal verslagen en als het ware weggeblazen door de God van de hemel. Hanna had het trouwens al geprofeteerd: *Die met de HEERE twisten, zullen verpletterd worden, Hij zal in de hemel over hen donderen* (1 Samuel 2:10).

Gemeente, met dat roepen, met dat oog op Christus (vanwege onze totale onmogelijkheid, ons totale onvermogen en onze totale rechteloosheid; terwijl we alles van Hem verwachten), zo alleen kunnen we het komende seizoen in.

Jongens en meisjes, kom zo naar de catechisatie. We zijn blij als jullie er straks weer allemaal zijn. Maar doe je vreemde goden weg uit je hart en je leven. Kijk je kamer straks nog maar eens rond. Belijd het maar voor God. En roep tot de Heere, voor de catechisatie, tijdens de catechisatie en na de catechisatie. Voor de kerkdienst, tijdens de kerkdienst en na de kerkdienst. En vraag om licht op het offer van Christus. En verwacht alles van God. Dan gaat het goed in het komende kerkelijke jaar. Dan zullen we ook samen met elkaar een gezegend jaar hebben. Dan zal de Heere in ons midden willen wonen.

Gemeente, als u zo naar de kerk, naar de vereniging of het koor gaat, en als wij als ambtsdragers zo bezig zijn in de dienst van de Heere: *als wij de vreemde goden weg doen uit ons leven, onze zonde belijden, tot de Heere roepen, zien op het Lam Gods, en alles van God verwachten*, dan zal het goed gaan in het komende seizoen. Dan zullen we een goed en gezegend jaar hebben. Dan zal de Heere in ons midden wonen. En dan zal er straks aan het einde van het seizoen reden zijn om een steen, een monument neer te zetten, zoals Samuël deed.

Dat brengt ons bij de zesde raad:

### **6. Gedenk de daden des HEEREN**

In vers 12 lezen we dat Samuël een steen, een herdenkingsmonument, opricht. En hij noemt de naam van die plaats *Eben-Haëzer*. Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen. Wat een wonderlijke verandering!

In 1 Samuël 4 heette het Ikabod: waar is de heerlijkheid?

En nu, Eben-Haëzer: tot hiertoe heeft de Heere ons geholpen.

Hoe kan het eigenlijk dat de Heere, in al die twintig jaar dat ze Hem niet gezocht en niet naar Hem gevraagd hebben, hen niet heeft losgelaten?

Waar staat die steen, waar staat het monument, Eben-Haëzer? Op de plaats - leest u dat straks nog maar even terug in hoofdstuk 4:1-2 - waar ze destijds verslagen zijn door de Filistijnen.

Kijk maar eens om je heen! Hier in Eben-Haëzer *herinnert alles ons aan onze zonden*, aan onze ontrouw, aan ons schenden van Gods heiligheid, aan onze biddeloosheid en Godsverlating.

Maar tegelijkertijd wijst Eben-Haëzer omhoog naar zoveel goedheid, naar zoveel onverdiende trouw van God in de hemel.

Eben-Haëzer! Hoe is het toch mogelijk, Heere, dat U ons niet hebt losgelaten en dat U ons al die twintig jaar niet hebt laten gaan. Wij hebben God op het hoogst misdaan, en zijn van het heilspoor afgegaan. Maar Hij hield ons vast, Hij Die nooit laat varen het werk dat Zijn hand begon.

Eben-Haëzer! Het is niet alleen de plaats waar ze vroeger verslagen zijn als bewijs van hun zonden. Maar *het is ook de plaats van hun berouw*. Het is de plaats waar tranen van berouw, van verdriet en boetvaardigheid zich mengen met tranen van blijdschap en verwondering: De Heere heeft ons geholpen. Zelfs in die donkere jaren. Zelfs in die tijd toen alles fout leek te gaan. Zelfs in die tijd van de verberging van Gods aangezicht. Zelfs toen God er niet meer leek te zijn. Ikabod: waar is de Heere?



In die tijd toen Hij de Israëlieten (maar misschien mag u het ook wel zeggen voor uzelf), in die tijd toen Hij ons onze kleinheid leerde, onze afhankelijkheid, onze zonden, onze verlorenheid. Het was ook de tijd dat Hij ons leerde hopen op Zijn trouw en ons onszelf leerde vasthouden aan Zijn trouw.

Eben-Haëzer: de Heere heeft ons geholpen tot hiertoe. Vanaf het eerste begin van het volk Israël. Hoewel het niet beter was dan andere volken. Hoe vaak hebben ze God niet gezocht, hoe vaak hebben ze Hem niet gediend. En toch heeft God hen nooit losgelaten. Vanaf de tijd van de aartsvaders Abraham, Izak en Jakob, tijdens de verdrukking in Egypte, tijdens de reis door de woestijn, bij hun verblijf in het land Kanaän... altijd en overal heeft God hen geholpen. In voorspoed, in verdrukking, in kastijding. Altijd, overal.

De Heere heeft ons geholpen tot hiertoe. Misschien mag u dat ook wel zeggen in uw persoonlijke leven. Kijk eens terug. Overdenk de daden van de Heere.

Kan je daarvan leven? Van het verleden en de herinnering daaraan? Nee, dat is niet mogelijk. Daar kan je niet van leven.

Maar je kan wel leven *met de God van het verleden*, Die was en Die is en Die blijft. Want die uitdrukking *vanaf het verleden tot hiertoe* wijst eigenlijk op een doorgaande lijn, op een ketting met allerlei schakels die niet gebroken kan worden vanwege Gods trouw. Een doorgaande lijn, die dus ook zal blijven doorgaan!

De Heere heeft ons geholpen tot hiertoe. Ook bij al het werk in de gemeente.

Verenigingen, catechisaties, huisbezoeken, prediking... Hij heeft geholpen. Dat is geen mensenwerk. Dat is Gods werk.

Maar wat is het gevaar groot, gemeente, als straks de Filistijnen verslagen zijn, dat zij en wij op onze manier de Heere weer vergeten. En daarom roept de Heere ons vanmorgen op om *Zijn daden te gedenken* en de herinnering daaraan te bewaren in ons hart.

En laten we ondertussen nooit, maar dan ook nooit roemen in mensen. Wij ambtsdragers, hebben het ook altijd weer nodig om gebroken te worden in onze hoogmoed. Alles in ons leven en in uw leven getuigt van de trouw van de Heere. En daar tegenover staat onze ontrouw. En dat moet ons klein en ootmoedig maken. Dat moet ons laten bukken in aanbidding en verwondering. En dat moet ons hart breken.

Samuël preekt, offert en bidt, en (vers 15) hij richt Israël *al de dagen van zijn leven*. Dat brengt ons bij de laatste, de zevende raad:

### **7. Wees trouw (net als Samuel) in alles**

Er is vrede in het land. Vanuit zijn huis in Rama richt Samuël het volk, dat wil zeggen: hij bestuurt, hij regeert en hij leidt het volk. Trouwens ook een beeld van het koninklijke ambt van de komende Koning, Jezus Christus.

En staat er (in vers 17): *Hij bouwde daar een altaar*. Dat betekent dat het hele dienstwerk van Samuël gecentreerd was rond en gericht was op het altaar.

Moge dat ook zo zijn in het aanstaande seizoen. In al het werk dat in de gemeente gedaan wordt. Verenigingen, catechisaties, huisbezoeken, in de kerkenraad en ook in de prediking van het Woord. Wees trouw in alles. Met het oog gericht op het altaar. Op Christus, de Koning van de kerk.

En gemeente, dat werk begint voor u en voor ons (als ambtsdragers) in het hart, in het verborgen: klein zijn voor God. Dan word je ook klein voor mensen. Ootmoedig, met gebogen knieën. En met de ogen omhoog gericht.

Trouw blijkt vooral ook, broeders van de kerkenraad, in ons verborgen gebed voor de gemeente en de catechisanten. Daarin ligt in het komende seizoen opnieuw onze grootste en belangrijkste taak. Niet in organiseren. Reformatie komt door gebed.

Daarin ligt tegelijkertijd onze, mijn grootste schuld. Maar het is tegelijkertijd onze hoop dat God dwars door onze ontrouw heen, Zijn woord zal houden. Hij zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken. Hij zal niet een van Zijn woorden op de aarde laten vallen.

Trouw zijn in onze verborgen gebeden. En ook zichtbaar in het leven met de Heere, Hem dienend in het leven van alledag.

Gemeente, kom ook zo, in het komende seizoen trouw op naar de kerk, naar deze plaats. Dan wordt deze plaats géén *Silo*, waar de kandelaar ooit uit geblazen is.

Als u zo naar Gods huis komt, dan wordt deze plaats een *Rama*. Een plaats waar het bloed van het altaar drupt. Als u zo biddend opkomt onder het Woord, terwijl u de vreemde goden uit uw midden wegdoet, uw zonden belijdt en uw oog richt op het bloed, het alleen van Hem verwacht, dan zal in het komende seizoen deze plaats een *Bethel* worden, een huis Gods, een poort des hemels. Dat geve de Heere!

*Hem nu, Die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, zij de lof, de eer, de aanbedding en de dankzegging, van nu aan tot in der eeuwigheid!*

Amen.

Slotzang Psalm 77:7,8

'k Zal gedenken, hoe voor dezen  
Ons de HEER heeft gunst bewezen;  
'k Zal de wonderen gadeslaan,  
Die Gij hebt van ouds gedaan;  
'k Zal nauwkeurig op Uw werken  
En derzelver uitkomst merken;  
En, in plaats van bittere klacht,  
Daarvan spreken dag en nacht.

Heilig zijn, o God, Uw wegen;  
Niemand spreek' Uw hoogheid tegen;  
Wie, wie is een God als Gij,  
Groot van macht en heerschappij?  
Ja, Gij zijt die God, die d' oren,  
Wonderen doet op wonderen horen;  
Gij hebt Uwen roem alom  
Groot gemaakt bij 't heidendom.